

Recenzia

Houk, V., Klee, R. & Tanaka, H. Atlas of freshwater centric diatoms with a brief key and descriptions. Part III.

Stephanodiscaceae A: Cyclotella, Tertiarius, Discostella.

In Pouličková, A. (ed.). *Fottea*. [2010] 10 (Supplement): 1–498.

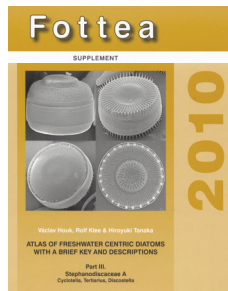
Cena 98 € plus poštovné a balné zo zdroja Klee-Blatt (<http://klee-blatt.eu/english/products/>); cena za publikáciu u nemeckého vydavateľstva Koeltz: 146 € (<http://www.koeltz.com/product.aspx?pid=200286>)

Recenzovaná publikácia vyšla v roku 2010 ako tretia časť série atlasov o taxonómii sladkovodných centrických rozsievok v edícii českého časopisu *Fottea*. Nadväzuje na predchádzajúce dva atlasy o sladkovodných rozsievkach z tried Melosiraceae, Orthosiraiceae, Paraliaeaceae a Aulacoseiraceae (Houk 2003, Houk & Klee 2007), ktoré sú tiež písané v anglickom jazyku. V časti A tretieho dielu sa autori zamerali na centrické rozsievky triedy Stephanodiscaceae, a to na rod *Cyclotella* a jej dvom oddeleným rodom, *Tertiarius* a *Discostella*.

Atlas je excelentným výsledkom dlhoročnej a cieľavedomej práce medzinárodného tímu: V. Houka (Česká republika) a R. Kleeho (Nemecko) spolu s H. Tanakom (Japonsko). Zámerom autorov bolo predstaviť verejnosti najčastejšie sa vyskytujúce taxóny týchto troch rodov, preto neúnavne zhromažďovali a vyhodnocovali vlastný, ako aj pôvodný materiál získaný najmä zo svetoznámych diatomologických zbierok. Existencia starých a na druhy bohatých rodov, akým je aj rod *Cyclotella*, je takmer vždy spojená s množstvom nesprávnych interpretácií taxónov. Najčastejším dôvodom sú nedostatočná dokumentácia, neznalosť typového materiálu, prípadne chýbajúci dokladový materiál jednotlivých rozsievok. Autori sa snažili zamedziť tomuto narastajúcemu zmätku a jasne definovať jednotlivé taxóny.

Formálna úprava je podobne ako pri predchádzajúcich dvoch atlasoch: po stručnej charakteristike rodov nasleduje opis jeho zástupcov, a to recentných aj fosílnych. Precízna dokumentácia rozsievkového materiálu vo svetelnom, a podľa možnosti súčasne v rastrovom elektrónovom mikroskope, so sprievodnými autorskými komentármi a názormi je doplnená o údaje o ich typovej lokalite. Nechýbajú informácie o rozšírení taxónov a samozrejme odkazy na príslušnú odbornú literatúru. Vo všeobecnej časti atlasu je kľúč na druhy a terminologický slovník, ktoré sa opiera o ilustrácie na prvých deviatich tabuliach (tab. 115–223) spolu s komentármi autorov. To, čo chýba mnohokrát súčasným odborným článkom prinášajúcim opisy nových druhov, sú mikrofotografie zachytávajúce morfológickú variabilitu schránok rozsievok. V tomto atlase nechýbajú, aj keď ich rozsah vzhľadom na rozsiahly počet strán publikácie musel byť limitovaný. Dôležitosť zachytenia rozdielnej štruktúry heterovalválnych schránok (znak charakteristický najmä pre rod *Discostella*) pri hodnotení rozsievok je zvýraznená aj boldom priamo v texte. Vysoká dokumentačná úroveň mikrofotografií a ich tlač na kvalitnom papieri je príznačná pre všetky doterajšie časti Atlasu, ktorý si získava priazeň a záujem čitateľov od prvého dotyku s ním.

Vedeckým prínosom je návrh niekoľkých nových kombinácií, vrátane jedného nového druhu, ako aj návrat k používaniu niektorých starých mien. Publikácia sa svojim spracovaním zaradila medzi klasické určovacie diatomologické diela. Popri moderných taxonomických trendoch

(pokračovanie na s. 160)

(pokračovanie zo s. 152)

hodnotenia taxónov bude vzorom pre algológov, predovšetkým diatomológov, ako postupovať v interpretácii starých a všeobecne používaných mien správnym spôsobom. Najnovší atlas je vynikajúci pomocník pri hodnotení kvality vôd, preto by nemala chýbať v žiadnom algologickom či hydrobiologickom laboratóriu.

ALICA HINDÁKOVÁ